

วจนกรรณในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ SPEECH ACTS OF THE LULLABIES IN CHIANG MAI PROVINCE

กรชนก นันทกนก*
Kornchanok Nanthakanok*

สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Department of Thai Language and Culture, Faculty of Humanities, Chiangrai Rajabhat University

Received: 20 June 2019 Revised: 6 December 2019 Accepted: 21 April 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวจนกรรณในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ จากหนังสือเพลงกล่อมเด็กล้านนาที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 25 บทเพลง การศึกษาวจนกรรณที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีถ้อยคำทั้งหมด 191 ถ้อยคำและสามารถแบ่งวจนกรรณได้ 5 ประเภทที่สอดคล้องกับการจำแนกวจนกรรณ โดย Yule (1996) คือ การบอกเล่า การบ่งให้กระทำ การให้คำมั่น การแสดงความรู้สึกและการประกาศ วจนกรรณที่พบมากที่สุด คือ วจนกรรณการบ่งให้กระทำ รองลงมา คือ วจนกรรณการบอกเล่าและวจนกรรณที่พบน้อยที่สุด คือ วจนกรรณการประกาศ

คำสำคัญ: วจนกรรณ, เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ, วจนปฏิบัติศาสตร์

Abstract

This paper aims to study Speech Acts of the Lullabies in Chiang Mai Province. The data in this study were collected from 25 Northern Thai lullabies which published by Social Research Institute Chiangmai University. It was found that the 25 collected lullabies contained 191 utterances. The 25 Northern Thai lullabies used in the study can be divided in to 5 types of speech acts, as

* ผู้ประสานงาน: กรชนก นันทกนก
อีเมลล์: korncha@yahoo.com

classified by Yule (1996). These are directives, commissives, expressives, representatives and declarations. The speech acts found most were directives, followed by representatives and the one found least was declarations.

Keywords: Speech acts, Northern Thai Lullaby, pragmatics

บทนำ

เพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นแบบมุขปาฐะที่สืบทอดกันโดยการร้องด้วยภาษาท้องถิ่นนั้น ๆ คนในสังคมไทยสมัยก่อนนิยมขับร้องเพื่อกล่อมให้เด็กนอนหลับด้วยการประโลมให้เพลิดเพลินใจและเพื่อให้เด็กได้รับรู้ถึงความรักของผู้กล่อมโดยสัมผัสได้จากน้ำเสียงที่อ่อนโยนและนุ่มนวล (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2542) ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย และหลับอย่างเป็นสุข ซึ่งเป็นการตอบสนองทางอารมณ์ตามหลักจิตวิทยาที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี (ลมูล จันทร์หอม, 2526) การกล่อมเด็กด้วยวิธีการขับร้องเป็นส่วนหนึ่งในวิธีการเลี้ยงดูลูกหลานของคนไทยมานาน เนื้อเพลงที่นำมาใช้ในการขับกล่อมน่าจะมาจากการดัดแปลงทำนองและเนื้อร้องจากเพลงพื้นบ้านที่ง่าย ๆ ด้วยถ้อยคำสั้น ๆ เนื้อหาในเพลงจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้ขับกล่อมจึงทำให้เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กในแต่ละถิ่นมีความคล้ายคลึงกันและมีความแตกต่างกันอยู่บ้างตามสภาพสังคม วัฒนธรรม รวมถึงความเชื่อของถิ่นนั้น เนื่องจากบทเพลงกล่อมเด็กจะถูกถ่ายทอดด้วยการขับร้องส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่นโดยไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรจึงทำให้เนื้อร้องบางช่วงขาดหาย หรือผิดเพี้ยนไปจากเดิม บางครั้งผู้ขับกล่อมอาจมีการดัดแปลงเนื้อร้องหรือการแต่งเนื้อร้องเพิ่มเติมตามความสะดวกของตนเอง

การขับกล่อมเป็นเพลงถือเป็นภูมิปัญญาในการเลี้ยงดูเด็กอย่างหนึ่งของคนไทย ซึ่งแต่ละถิ่นจะมีทำนองในการทำนองในการขับกล่อมและมีชื่อเรียกเพลงกล่อมเด็กต่างกันออกไปตามแต่ละถิ่น ในภาคกลางและภาคอีสาน เรียกว่า เพลงกล่อมเด็กหรือเพลงกล่อมลูก ภาคใต้เรียกว่าเพลงชาน้อง เพลงชาน้อง หรือเพลงเรือ ส่วนภาคเหนือเรียกว่า เพลงอ้อละอ่อน เพลงอ้อลูก หรือเพลงอ้อ ซึ่งมีที่มาจากกรร้องเอื้อนเสียงเมื่อกล่อมเด็กว่า อ้อ อ้อ อ้อ หรือ อ้อ อ้อ จา จา (สิริกร ไชยมา, 2546) เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือมีลักษณะและหลักการแต่งตามฉันทลักษณ์ที่เรียกว่า “คำฮ่า” ซึ่งจัดเป็นลำนำชนิดหนึ่งที่จะเป็นลักษณะการพรรณนา

ถึงสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็ความรักความห่วงใยที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก วัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น (ลมุล จันทรหอม, 2526) ผ่านถ้อยคำในบทเพลงที่ผู้ใหญ่ได้ขับกล่อมก่อนที่เด็กจะนอนหลับ ซึ่งเป็นช่วงเวลาผู้ใหญ่มีโอกาสอบรม สั่งสอนปลูกฝังสิ่งที่ดีแก่เด็กตั้งแต่ยังเล็ก ซึ่งทุกถ้อยคำที่ใช้ในเนื้อเพลงอาจจะส่งผลต่อพฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ของเด็กได้ในอนาคต นอกจากนี้เพลงกล่อมเด็กยังสะท้อนสภาพของสังคมและวัฒนธรรมของคนแต่ละท้องถิ่นในแ่งมมที่หลากหลาย ด้วยเหตุนี้จึงมี การศึกษาเพลงกล่อมเด็กแต่ละถิ่นในประเทศไทยในแ่งมมที่หลากหลาย

การศึกษาเพลงกล่อมเด็กในถิ่นไทย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทางด้านคติชนวิทยา และสังคมวิทยา โดยการรวบรวมข้อมูลเพลงและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงการนำข้อมูลมาศึกษาทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา อาทิ การศึกษาด้านโครงสร้างของเพลงกล่อมเด็กอีสาน สามารถแบ่งเป็น 4 อนุภาคตามทฤษฎีโครงสร้างของ อลัน ดันดีส (Alan Dundes) คือ การปลอบ การชู้ การให้สินบน และ การขอ (สุกัญญา ภัทรราชย์, 2523) ด้านภาพสะท้อนสังคม พบว่ามีการศึกษาจากการรวบรวมเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานมากกว่า 300 สำนวน โดยมีเนื้อหาไม่แตกต่างจากภาคอื่นที่มีการแสดงความรัก ความผูกพันกับเด็กด้วยการใช้คำสรรพนามที่อ่อนโยน การแสดงความอบอุ่น ความเอาใจใส่ของคนในครอบครัว รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของท้องถิ่นแบบสังคมเกษตรกรรม (สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข, 2545) ด้านการศึกษาเปรียบเทียบ พบว่ามีการศึกษารูปแบบและเนื้อหาเพลงกล่อมเด็กตำบลไตรตรังษ์ อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับนิทาน การแสดงความรัก การอบรมสั่งสอน การชู้ และการปลอบขวัญ ซึ่งในปัจจุบันพบว่าบทเพลงกล่อมลูกที่ในพื้นที่มีการลดจำนวนลง แต่คุณค่าเชิงหน้าที่และเชิงสังคมของเพลงยังคงตอบสนองได้ดีกับวิถีชีวิตคนในชุมชน (สุวรรณณี ทองรอด, 2553) ด้านเนื้อร้องและท่วงทำนอง พบว่ามีการศึกษาเพลงกล่อมลูกในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 18 เพลง จำแนกได้เป็น 4 ทำนอง คือ ทำนองอื้อ ทำนองกาพย์ ทำนองพื้นบ้าน และทำนองร่วมสมัย โดยเนื้อหาที่พบในเนื้อเพลงจะกล่าวถึงสภาพสังคม ปรีศนาธรรม การอบรมสั่งสอน คุณค่าทางอารมณ์ และการร้องประกอบการเล่น จากตัวอย่างการศึกษาเพลงกล่อมเด็กถิ่นต่าง ๆ ในไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เพลงกล่อมเด็กยังคงมีบทบาทที่สำคัญต่อสังคม แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยในเรื่องของการใช้ภาษาในการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในครอบครัว อีกทั้งยังสอดแทรกเนื้อหาที่มีเจตนาอบรมสั่งสอนผ่านบทเพลงกล่อมเด็กที่ต่างกัน

การใช้ภาษาหรือการกล่าวถ้อยคำที่สื่อเจตนาของผู้พูดในสถานการณ์เฉพาะนี้ ตามการศึกษาภาษาทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ เรียกถ้อยคำเหล่านั้นว่า วัจนกรรม (speech act) ที่ทำหน้าที่แสดงการกระทำและสามารถกำหนดพฤติกรรมของผู้รับสารได้โดยคำพูด

วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายในการสื่อสารที่สัมพันธ์กันระหว่างรูปภาษาและผู้รู้รูปภาษา Yule (1996) ได้กล่าวถึง วัจนปฏิบัติศาสตร์ว่าเป็นการศึกษาความหมายในการสื่อสาร โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การศึกษาความหมายของผู้พูด (speaker meaning) ความหมายตามบริบทในการสื่อสาร (contextual meaning) ความหมายในการสื่อสารที่มากกว่าคำพูด (how more gets communicated than is said) และการแสดงความรู้สึกที่สัมพันธ์กับระยะทาง (the expression of relative distance) จากการแบ่งระดับความหมายของ Yule (1996) แสดงให้เห็นว่า การศึกษาความหมายในการสื่อสาร เฉพาะความหมายประจำรูปคำเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะอธิบายลักษณะการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวันได้ครบถ้วน การสื่อสารบางครั้งต้องอาศัยการตีความจากบริบท หรือการพิจารณาความหมายในหลากหลายมิติจึงจะทำให้ทราบถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด ดังนั้น การใช้ภาษาที่สื่อเจตนาของผู้พูดไม่ว่าจะเป็นระดับคำ วลี ประโยค ในการวิเคราะห์ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ เรียกว่า ถ้อยคำ (utterance) ถ้อยคำต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้ภาษาของบุคคล เรียกว่า วัจนกรรม (speech act) ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกระทำบางอย่าง โดยองค์ประกอบที่สำคัญของวัจนกรรมมี 3 ส่วน (Yule, 1996) คือ 1. วัจนกรรมตรงตามคำ (locutionary act) คือ การสร้างประโยคที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางไวยากรณ์และความหมายประจำรูปคำ 2. วัจนกรรมปฏิบัติ (illocutionary act) คือ ถ้อยคำที่แสดงเจตนาของผู้พูดและ 3. ผลของ วัจนกรรม (perlocutionary act) คือ ผลของถ้อยคำผู้พูดที่เกิดขึ้นต่อผู้ฟัง ซึ่งวัจนกรรมจะสมบูรณ์ได้ต้องพิจารณาในเรื่องใจความเหมาะสม (felicity conditions) นั่นก็คือ บริบทในการสื่อสารอื่น ๆ ที่ไม่ใช่บริบททางภาษา

การศึกษาวาจนกรรมในประเทศไทยมีผู้ศึกษาไว้จำนวนมากทั้งในแง่ของการศึกษาวาจนกรรมแต่ละประเภทและวัจนกรรมที่สัมพันธ์กับกลวิธีการใช้ภาษา อาทิ การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการชักชวนในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย (วรรณสิริ จงกลสิริ, 2546) การแสดงวัจนกรรมการขอโทษของทหารบก (อันธิกา ธรรมเนียม, 2548) การศึกษาวาจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย (รุ่งอรุณ ใจชื่อ, 2549) การใช้วัจนกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554 (อิงอร พึ่งจะงาม, 2554) นอกจากนี้ยังพบ

การศึกษาวัจนกรรมที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรม โดยศึกษาวัจนกรรมจากบทร้องประกอบพิธีกรรม เรียกขวัญเพื่อรักษาโรคของหมอเฒ่าชาวไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม สกลนครและ มุกดาหาร (อลงกรณ์ อธิธิผล, 2558) อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่ศึกษาวัจนกรรมในแนวหน้าที่ ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics functions) โดยศึกษาหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของ คำลงท้ายในภาษาไทยคำในเขตภาคเหนือตอนล่างตามแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมแบบลักษณะ ภาษา โดยพบว่าคำลงท้ายในภาษาไทยคำสามารถบ่งวัจนกรรมหรือเจตนาการสื่อสารได้ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาทางภาษาของคนไทดำที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างกันมีประสิทธิภาพ (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2559) จากการศึกษาวัจนกรรมในภาษาแสดงให้เห็นว่าการใช้ ภาษาของคนในสังคมไม่เพียงแต่ใช้เพื่อการสื่อสารเท่านั้น ยังคงแฝงไปด้วยเจตนาต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมของคนสังคมที่ต่างกันไป

จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการศึกษาวัจนกรรมตามแนวหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติ ศาสตร์ที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมยังมีไม่มากนัก อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาวัจนกรรม ในเพลงกล่อมเด็กมาก่อน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในเพลง กล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ โดยการนำแนวคิดวัจนกรรม (speech act) ตามการศึกษาของ Yule (1996) มาปรับใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าในเพลงกล่อมเด็กจังหวัด เชียงใหม่จะมีการใช้วัจนกรรมประเภทใด อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงเจตนาต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ใน ถ้อยคำผ่านหลักฐานทางภาษาที่เป็นเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือได้อย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวัจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเพลงกล่อมเด็ก ประเภทบทเพลงอ้อ จา จา หรือบทเพลงที่ขึ้นต้น ด้วยทำนองซบกล่อม อ้อ อ้อ จา จา ที่ปรากฏ จากหนังสือเพลงกล่อมเด็กล้านนา ฉบับตีพิมพ์ ครั้งที่ 3 ที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมี พรรณเพ็ญ เครือไทย (2552) เป็นบรรณาธิการ ซึ่งหนังสือเพลงกล่อมเด็กล้านนาฉบับนี้ได้รวบรวมบทเพลงกล่อมเด็ก จากการขับร้องหรือการบอกเล่าของวิทยากรชาวไทยยวน (คนเมือง) และชาวไทยยองที่มี

ภูมิคำเนาอยู่ในเขตล้านนาโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจำนวน 25 บทเพลง เพื่อนำมาวิเคราะห์วัจนกรรมตามเจตนาการสื่อสาร

เพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ มีรูปแบบตามฉันทลักษณ์ที่เรียกว่า “คำอ้อ” ซึ่งเป็นลำนำชนิดหนึ่งมีลักษณะการบังคับสัมผัสเสียงวรรณยุกต์ จำนวนคำที่ใช้ในวรรคนิยมใช้ 3 คำบ้าง 4 คำบ้างไม่แน่นอนตายตัว

ตัวอย่าง	ลิกจุงจาโห่ง	สองคนพี่น้อง
	เวลาแดดร้อน	ลมบ่อมาเจย
	แม่เลี้ยงเหย	เฮาไปแอ่วไป
	ไปล่องกองใต้	ประตุท่าแพ

ในการเลือกคัดเลือกถ้อยคำ ผู้วิจัยพิจารณาจากการสื่อความตามเจตนาของเนื้อหา โดยสื่อความ 1 ความ นับเป็น 1 ถ้อยคำ งานวิจัยนี้จะไม่นับถ้อยคำตามจำนวนวรรค เนื่องจากข้อความใน 1 วรรคบางบทเพลง ไม่สามารถสื่อความได้สมบูรณ์

การถอดความเนื้อหาเพลงกล่อมเด็ก เมื่อมีการถอดความเพลงกล่อมเด็กจากภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาไทยมาตรฐานแล้ว จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องทางความหมายกับผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยถิ่นเหนือ ซึ่งใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่ เนื่องจากภาษาไทยถิ่นเหนือที่ใช้ในเพลงกล่อมเด็กบางคำไม่พบการให้ความหมายในพจนานุกรม รวมถึงบริบทในแต่ละบทเพลงนั้นไม่ใช่บริบทในปัจจุบัน การตรวจสอบข้อมูลจึงต้องตรวจสอบกับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

การศึกษาเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้ภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาและผู้ใช้รูปภาษาเหล่านั้น โดยการนำแนวคิดวัจนกรรม (speech act) ตามการศึกษาของ Yule (1996) มาใช้ศึกษาถ้อยคำในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ที่มีเนื้อความสื่อถึงเจตนาของผู้ขับร้องผ่านหลักฐานทางภาษาที่แตกต่างกันไปตามบริบทของเนื้อเพลง

วัจนกรรมพื้นฐานสามารถจำแนกได้ 5 ประเภท (Yule, 1996) ดังนี้

1. การบอกเล่า (representatives) เป็นวัจนกรรมการกล่าวในสิ่งที่ผู้พูดเชื่อว่าเป็นจริงหรือไม่จริง
2. การบ่งให้กระทำ (directives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามคำพูด

3. การให้คำมั่น (commissives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองโดยให้คำมั่นว่าจะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งทีกล่าวออกมา

4. การแสดงความรู้สึก (expressives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงภาวะทางจิตใจว่ารู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร

5. การประกาศ (declarations) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดบอกให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยทั่วกัน มีเจตนาให้ผู้อื่นเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ผู้พูดประกาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การทบทวนวรรณกรรม

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงกล่อมเด็ก เพื่อรวบรวมประเด็นที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็กในด้านต่าง ๆ จากนั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีวัจนกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลเพลงกล่อมเด็ก ประเภทบทเพลงอ้อ จา จา หรือบทเพลงที่ขึ้นต้นด้วยทำนองซบกล่อม อ้อ อ้อ จา จา ที่ปรากฏ จำนวน 25 บทเพลง จากหนังสือเพลงกล่อมเด็กล้านนา ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 3 ที่จัดทำขึ้นโดยสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์วัจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดวัจนกรรมตามเจตนาการสื่อสารของ Yule (1996) โดยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ถ้อยคำที่ปรากฏในข้อมูลด้วยการแปลความหมายจากภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาไทยมาตรฐาน ตรวจสอบข้อมูลจากผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยถิ่นเหนือและใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาแม่ จากนั้นจำแนกประเภทของวัจนกรรมที่พบจากข้อมูลตามหลักฐานทางภาษาและนับความถี่ของถ้อยคำตามประเภทของวัจนกรรมที่ปรากฏ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความนิยมในการใช้วัจนกรรมที่แสดงเจตนาของผู้ซบกล่อมเพลงกล่อมเด็กที่ปรากฏใช้ในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นบันทึกข้อมูลในรูปแบบตาราง

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยวรรณกรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ประเภทบทเพลงอ้อ จา จา จำนวน 25 บทเพลง พบถ้อยคำที่สื่อเจตนา ทั้งหมด 191 ถ้อยคำ และสามารถแบ่งประเภทของวรรณกรรมออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ การบอกเล่า (representatives) การบ่งให้กระทำ (directives) การให้คำมั่น (commissives) การแสดงความรู้สึก (expressives) และการประกาศ (declarations) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การบ่งให้กระทำ (directives)

การบ่งให้กระทำเป็นการที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามคำพูด ลักษณะที่สำคัญของวรรณกรรมการบ่งให้กระทำในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ คือ การใช้คำสั่ง (commands) การร้องขอ (requests) การแนะนำ (suggestions) ดังนี้

1.1 การใช้คำสั่ง (commands) เป็นวรรณกรรมที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตาม จากข้อมูลพบว่า การใช้คำสั่งเป็นวรรณกรรมที่มีคำกริยาเป็นตัวบ่งชี้ให้ปฏิบัติตาม ปรากฏรวมทั้งสิ้น 30 วรรณกรรม ดังนี้

ตัวอย่าง

- (1) หลับสองตา
หลับตาทั้งสองตา
- (2) นอนจาย่าให้
นอนหลับชะง่อนยาวร้อง
- (3) หลับสองตาลีบลิบ ตาหน้อยหนีบติดกัน
หลับตาให้สนิททั้งสองข้าง ตาเล็กๆ หลับตาให้สนิท
- (4) ลูกหน้อยหลับสองตา แม่บ่ามาอย่าเพิ่งตื่น
ลูกน้อยหลับตา แม่ยังไม่กลับมาอย่าเพิ่งตื่น
- (5) ลูกบ่ตีชื้ออ่อน แม่จะได้ฟังยะการเมินเมิน
ลูกอย่าอ่อน แม่จะได้รับทำงาน แม่จะได้ทำงานนานๆ (มีงานเยอะ)

จากข้อมูลวรรณกรรมการใช้คำสั่ง พบว่ามีการใช้คำกริยาขึ้นต้นถ้อยคำ ดังที่แสดงในข้อมูลที่ (1) (2) และ (3) ซึ่งคำกริยาที่พบในข้อมูล คือ “หลับ” นอกจากนี้ยังพบว่ามีถ้อยคำบางส่วนที่ต้องพิจารณาถ้อยคำโดยการใช้เงื่อนไขวรรณกรรมที่ต้องพิจารณาจากบริบทในการสื่อสาร ดังในข้อมูล (4) รูปประโยคไม่ได้ขึ้นด้วยคำกริยา แต่เนื้อความของถ้อยคำสื่อเจตนา

การสั่งให้ลูกหลับตา เพื่อให้ลูกเชื่อฟัง อีกทั้งยังกำชับในความตอนท้ายว่า ถ้าแม้อยังไม่ก็กลับมาท้ออย่าเพิ่งตื่น

1.2 การร้องขอ (requests) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาวิงวอนให้ผู้ฟังกระทำตามคำพูดที่ร้องขอด้วยความสมัครใจและไม่ขัดขืน ปรากฏรวมทั้งสิ้น 29 วัจนกรรม ดังนี้ ตัวอย่าง

- (6) นึกี่มาหลับสองแค้นตา เสียเทอะนาลูกเต้า
นอนหลับทั้งสองตาเถิดนะลูก
- (7) ขอหื้อลูกไ้ นอนอ้อจาจา
ขอใ้ลูกนอนหลับเถิด
- (8) ขอหื้อลูกดวงทัย หลับเสียเทอะเจ้า
ขอใ้ลูกรัก นอนหลับเสียเถิด
- (9) หื้อลูกหลับสองแค้นตา เทียเถอะหนาลูกเต้า
ขอใ้ลูกหลับเสียเถิดนะลูก
- (10) หลับก็หลับเทียเทอะ อ้ายแก้วลูกเค้า
หลับก็หลับเถิดนะ ลูกรักที่เป็นลูกคนแรก

จากข้อมูลวัจนกรรมการร้องขอ พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “ขอ” “ขอหื้อ” ที่แสดงในข้อมูลที่ (7) (8) (9) และคำลงท้ายที่บ่งวัจนกรรม คือ “เทอะ” “เถิด” ที่แสดงในข้อมูล (6) และ (10) ซึ่งในข้อมูล (10) แม้ว่าจะมีคำกริยา “หลับ” ขึ้นต้นถ้อยคำ ซึ่งเป็นคำบ่งชี้วัจนกรรมการสั่ง แต่ในบริบทนี้คำลงท้ายที่บ่งวัจนกรรมข้อร้อง “เทอะ” ทำให้ความหมายที่ได้จากตีความถ้อยคำทั้งหมดสื่อความถึงเป็นการร้องขอให้กระทำสิ่งนั้นมากกว่าเป็นการใช้คำสั่ง

1.3 การแนะนำ (suggestions) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังกระทำตามคำพูดหรือแนวทางที่ผู้พูดแนะนำให้ ปรากฏรวมทั้งสิ้น 25 วัจนกรรม ดังนี้ ตัวอย่าง

- (11) แม่นายมาค้อยตื่น หลับบ่ขึ้นค้อยหลับแหม
ถ้าแม่กลับมาค้อยตื่น ถ้าหลับไม่เต็มอิมค้อยหลับอีก
- (12) หลับบ่ขึ้นเมื่อคินค้อยหลับแหม
ถ้าหลับไม่เต็มอิมค้อยหลับอีกตอนกลางคิน

(13) ปิ้วตัวสายตั้งตัว บัถำร้อนเคียดหัวใจ

นอนบิตตัวไปมา นอนให้สบาย ไม่ต้องมีอารมณ์หงุดหงิดหรืออก

จากข้อมูลวัจนกรรมการแนะนำ พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “ค่อย” และ “บัถำ” เมื่อพิจารณาความหมายตามบริบทของถ้อยคำที่พบ แสดงให้เห็นถึงเจตนาแนะนำให้ผู้ฟังกระทำตาม เมื่อทำตามแล้วจะเกิดผลดีกับผู้ที่กระทำ ซึ่งแสดงเจตนาที่เป็นความหวังดีอย่างเห็นได้ชัด

วัจนกรรมการบ่งให้กระทำ (directives) พบรูปแบบวัจนกรรม 3 รูปแบบ คือ การใช้คำสั่ง การร้องขอ และการแนะนำ โดยสามารถแสดงความรู้สึกของการปรากฏใช้วัจนกรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการบ่งให้กระทำ

รูปแบบวัจนกรรมการบ่งให้กระทำ	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
การใช้คำสั่ง	30	35.72
การร้องขอ	29	34.52
การแนะนำ	25	29.76
รวม	84	100

จากตาราง 1 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการบ่งให้กระทำ พบว่า รูปแบบการใช้คำสั่งมีจำนวนที่พบมากที่สุด ร้อยละ 35.72 ซึ่งความถี่ในการใช้มีความใกล้เคียงกับรูปแบบการร้องขอที่พบการใช้ถึงร้อยละ 34.52 และมีการใช้รูปแบบการแนะนำน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.76

2. การบอกเล่า (representatives)

การบอกเล่าเป็นการบอกกล่าวในสิ่งที่ผู้พูดเชื่อว่าเป็นจริงหรือไม่จริง รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟังยังไม่ทราบ หรือสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ฟัง วัจนกรรมการบอกเล่าในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ พบลักษณะที่สำคัญ คือ การบอกกล่าว (statements) การสันนิษฐาน (hypothesis) และการบรรยาย (descriptions) ดังนี้

2.1 การบอกกล่าว (statements) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาของผู้พูด เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้ข้อมูล จากการศึกษาวิจัยการบอกกล่าวในเพลงกล่อมเด็ก จังหวัด เชียงใหม่ พบวิจัยรวมทั้งสิ้น 56 วิจัยธรรม ดังนี้

ตัวอย่าง

- (14) กัดอันใดก็เข้ามาตัน พ่อก็กัดเอาไม่บัง ก็มาแปลงอยู่
คิดอะไรไม่ออก พ่อก็เลยเอาไม้ไผ่มาทำเปลให้ลูก
- (15) เอาผ้าແທແທ มาแวงงแท้แล้ว เป็นที่เจ้านอนแยง
เอาผ้าที่ทำແທແທ มาแวงงให้ลูกดู
- (16) อู่มาแขวนใส่เชือกสองเส้น กวัดไกวไปมาค่าเข้า
เอาเชือกสองเส้นมามัดซึ่งเปลให้ลูกได้นอน
- (17) อี่แม่ไปกาดไปซื้อกระดาษใส่ถง ไปเก็บลูกก่งใส่ซ่า แล้วจะไปใส่ลูกนก
เอาไปใส่แกงสำย่า
แม่ไปตลาดซื้อกระดาษใส่ถง เก็บลูกกระสินปั้นที่ใช้กับหนังสือ
แล้วจะไปใส่ลูกนกใส่แกง
- (18) อี่แม่ไปไร่ ไปขุดหน่อไร่ใส่ไต้หวันแวง ไปขุดมันแวง ใส่ถงข้างข้าง
เข้าโพตเข้าข้าง หาบมาพอแห้ง หมากเต้าหมากแวง มาต้อน...ให้
แม่ไปไร่ ไปขุดหน่อไร่ใส่ถงมัดติดเอว แล้วไปขุดมันแวงใส่ถงข้าง
กาย หาบข้าวโพต แวงโม่มาให้ลูก

จากตัวอย่างวิจัยการบอกกล่าวข้างต้น พบว่า รายละเอียดที่บอกกล่าวนั้นเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก กิจวัตรของพ่อแม่ รวมถึงสภาพของท้องถิ่น นอกจากนี้จากข้อมูลยังพบว่า วิจัยการบอกกล่าวมีเจตนาเพื่อสื่อความให้ผู้ฟังหรือลูกรับทราบเหตุผล ความจำเป็นของพ่อแม่ รวมถึงรับรู้สิ่งที่เป็นความคาดหวังของพ่อแม่ที่ต้องการให้ลูกเป็นเด็กที่ว่านอนนอนง่าย ซึ่งลูกก็ควรเป็นดังความคาดหวัง เนื่องจากลูกได้รับรู้เหตุผลแล้วว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงนั้นทำทุกสิ่งเพื่อให้ลูกได้รับความสะดวกสบายทั้งกายและใจ

2.2 การสันนิษฐาน (hypothesis) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดแสดงเจตนาบอก ในสิ่งที่ผู้พูดมีแนวโน้มว่าจะเชื่อ ปรากฏรวมทั้งสิ้น 3 วิจัยธรรม ดังนี้

ตัวอย่าง

- (19) สักบ๊ิดนี้เง้า แม่จักอุ้มเจ้าเอานาย
อีกสักพัก แม่ก็จะมาอุ้มมาดูแลลูกแล้ว
- (20) บ๊ิดนี้เง้า แม่เจ้าจะมา
อีกสักพักแม่จะกลับมาแล้ว
- (21) แถมบ๊ิดนี้เง้า แม่เจ้าก็จักมาหลอนแล้ว
อีกสักพักแม่ของลูกก็จะมาหาแล้ว

จากข้อมูลวัจนกรรมการสันนิษฐาน พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “สักบ๊ิดนี้เง้า” แปลว่า อีกสักพัก สักครู่ใหญ่ ๆ คำนี้เป็นคำบอกเวลาในภาษาไทยถิ่นเหนือที่ไม่สามารถระบุช่วงเวลาได้แน่นอน จากข้อมูล (19) (20) (21) มีการใช้คำบ่งวัจนกรรมในถ้อยคำและตามด้วยเหตุการณ์ที่ผู้พูดสันนิษฐานว่าจะเกิดขึ้นและเชื่อว่าเกิดขึ้นแน่นอนทั้ง 3 ข้อมูล

2.3 การบรรยาย (descriptions) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดแสดงเจตนาบอกเล่าสภาพหรือคุณสมบัติบางประการให้ผู้ฟังได้รับรู้ ปรากฏรวมทั้งสิ้น 2 วัจนกรรม ดังนี้
 ตัวอย่าง

- (22) นอนอ่อนอนจา แต่เจ้า
ลูกนอนหลับในเปล
- (23) เจ้าหล้าหลังแคว เจ้าก็ม้อยหลับดี
ลูกรักมีหลังโค้งเว้า ก็จะทำให้นอนหลับสบาย

จากข้อมูล (22) ผู้พูดได้กล่าวถึงสภาพของสถานที่นอนของเด็ก คือ ให้เด็กนอนในเปล เพื่อสื่อถึงการเลี้ยงดูว่าได้เลี้ยงดูเด็กคนนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะการนอนของเด็ก ในข้อมูล (23) ว่าท่าทางในการนอน เด็กต้องนอนหลังโค้งงอเล็กน้อยเท่านั้น จะทำให้นอนหลับสบาย จากข้อความนี้แสดงให้เห็นถึงการใส่ใจในการดูแลเด็กเป็นพิเศษ รมั้ตระวัง แม้กระทั่งการจัดท่านอนที่ส่งผลต่อสุขภาพของเด็ก

วัจนกรรมการบอกกล่าว (representatives) พบรูปแบบวัจนกรรม 3 รูปแบบ สามารถแสดงความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการบอกกล่าว

รูปแบบวัจนกรรมการบอกเล่า	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
การบอกกล่าว	56	91.80
การสันนิษฐาน	3	4.92
การบรรยาย	2	3.28
รวม	61	100

จากตาราง 2 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการบอกกล่าวในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีการใช้รูปแบบของการบอกกล่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.80 ส่วนการใช้รูปแบบการสันนิษฐานและการบรรยาย มีสัดส่วนการใช้ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 4.92 และร้อยละ 3.28 ตามลำดับ

3. การให้คำมั่น (commissives)

การให้คำมั่นเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองโดยการให้คำมั่นต่อการกระทำในอนาคต ผู้วิจัยพบวัจนกรรมการให้คำมั่นในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ด้วยการสัญญา (promises) และการขู่ (threats) ดังนี้

3.1 การสัญญา (promises) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงเจตนาให้ผู้ฟังรับรู้ว่าจะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งทีกล่าว ปรากฏรวมทั้งสิ้น 33 วัจนกรรม ดังนี้

(24) พ่อจ้กเอาลูกหลับเรียบริ้อย

พ่อจะเลี้ยงลูกให้ลูกหลับ

(25) พ่อจ้กเอาลูกเต้าหลับตามเปิงใจ

พ่อจะเลี้ยงลูกให้หลับให้สบายใจ

(26) ก่อนแม่เจ้าอยากกินขึ้น แม่ก็จ้กไปหา

ถ้าลูกอยากกินเนื้อสัตว์ แม่ก็จะไปหามาให้

(27) แม่ก็จ้กมาอุ้มลูกแก้ อุ้มแล้วก็กอดเชยชม

แม่ก็จะมาอุ้มลูก อุ้มแล้วก็กอดลูก

(28) พ่อจะปูผ้าเสื่อ หื้อหล้าหลับนอน

พ่อจะปูผ้า ปูเสื่อเป็นที่นอนให้ลูกได้นอนพัก

(29) อยากกินเหมียง แม่จะปันให้ออม

ถ้าลูกอยากกินเหมียง แม่จะแบ่งให้ลูกได้อมด้วย

จากข้อมูลวัจนกรรมการสัญญา พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “จัก” “จะ” ที่แสดงเจตนาให้ผู้ฟังรับรู้ว่าคุณพูดจะกระทำการที่ได้กล่าวไว้แน่นอน ซึ่งจากตัวอย่างข้อมูลทั้งหมดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดทั้งพ่อและแม่กล่าวให้สัญญาต่อลูกว่าจะเลี้ยงดู ให้ความรัก หรือหากลูกต้องการสิ่งใดพ่อกับแม่จะหามาให้

3.2 การขู่ (threats) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเกรงกลัว เพื่อให้ปฏิบัติตามที่ผู้พูดต้องการ ปรากฏรวมทั้งสิ้น 5 วัจนกรรม ดังนี้

(30) นายจะไปให้สะเอาสะอ่อน อีพ่อจะเอาค้อนมาบุดีหลัง

ลูกอย่าร้องไห้ขอแแง เดียวพ่อจะเอาไม้มาตีหลัง

(31) ก่อนอ่อน้องให้อ่อน เดียวอีแม่จะเอาไม้ค้อนก้อมมาตีกลางหลัง

ถ้าลูกร้องไห้ออดอ่อน เดียวแม่จะเอาไม้มาตีกลางหลัง

(32) ลูกจะไปให้อ่อน แม่จะตีหลัง

ลูกอย่าร้องไห้ออดอ่อน แม่จะตีหลัง

(33) หลับบ่าขึ้น แม่นายช่างตี หลับบ่าตี แม่นายช่างดำ

หลับไม่เต็มอิม หลับไม่เต็มที แม่จะตี จะดำ

(34) น้องอย่าไปให้สลิดอ่อน แม่จะเอาไม้ค้อนตีหลัง

ลูกอย่าร้องไห้ออดอ่อน แม่จะเอาไม้ตีหลัง

จากข้อมูลวัจนกรรมการขู่ พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “บุดี” “ตี” “ดำ” จากตัวอย่างข้อมูลข้างต้น พบว่ามีกรกล่าววลยคำที่เป็นเงื่อนไขก่อนจะใช้คำบ่งวัจนกรรมการขู่ เพื่อแสดงเจตนาให้เด็กเกรงกลัว หรือคาดโทษว่าหากไม่ทำตามเงื่อนไขของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยง ก็จะต้องถูกทำโทษ

วัจนกรรมการให้คำมั่น (commissives) พบรูปแบบวัจนกรรม 2 รูปแบบ คือ การสัญญา และการขู่ สามารถแสดงความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการให้คำมั่น

รูปแบบวัจนกรรมการให้คำมั่น	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
การสัญญา	33	86.85
การขู่	5	13.15
รวม	38	100

จากตาราง 3 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการให้คำมั่นในเพลงกล่อมเด็กในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการให้สัญญา พบความถี่ในการใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.85 และรูปแบบการขู่ คิดเป็นร้อยละ 13.15

4. การแสดงความรู้สึก (expressives)

การแสดงความรู้สึกเป็นการกล่าวถ้อยคำที่แสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูดว่ารู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร จากการข้อมูลเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ที่ศึกษาพบวัจนกรรมที่แสดง ความไม่ชื่นชอบ (dislikes) และวัจนกรรมที่แสดงความเป็นห่วง (concern) ดังนี้

4.1 การแสดงความไม่ชื่นชอบ (dislikes) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาว่าผู้พูดไม่ชอบหรือไม่ถูกใจพฤติกรรมที่ปรากฏ จึงกล่าวถ้อยคำด้วยการประชดประชันผู้ฟัง ปรากฏรวมทั้งสิ้น 5 วัจนกรรม ดังนี้

(35) ถ้ามันบ่อมานลูกทุ ก็มากินส้มปานะ

ถ้าไม่ใช่ลูกพระ ก็ลูกมากินลูกสมอ

(36) มานลูกพระ ก็มากินส้มป่าแพน

ถ้าเป็นลูกเณร ก็ลูกขึ้นมากินลูกมะแพน

(37) ข้าแม่มันมานวันแสน ชั่งมันเทอะหล้า

ถ้าแม่ตั้งท้องแล้วขายของได้วันละแสนบาท ลูกจะทำอะไรก็ช่างมัน

(38) ขะโยมพระหน้อย มีปาล้า เอาผ้าอ้อมไปซัก นอกในกำแพง เอาอุไป

แขวน วิหารเต็งเหี้ยง

เด็กวัดหรือเณรมีเยอะเต็มวัด ก็ให้เอาผ้าอ้อมไปซักตากนอกกำแพง

เอาเปลไปแขวนเลี้ยงที่วิหาร

(39) ร้องทุหลวง เป็นพ่อเถ้า ร้องพระเจ้า เป็นพ่อหมอนน้อ

ไปขอร้องให้เจ้าอวาสหรือพระพุทธรูปเป็นปู่เป็นตาณะ

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดหรือผู้เลี้ยงเด็กที่เป็นพ่อได้กล่าวถ้อยคำเหล่านี้ หลังจากที่ถูกถามแล้วลูกยังไม่นอนหลับสักที ผู้เลี้ยงจึงกล่าวถ้อยคำที่แสดงเจตนาไม่ชื่นชอบกับการกระทำของผู้ฟังหรือเด็กด้วยการกล่าวประชด สื่อความว่า เด็กคนนี้เป็นลูกของตนจริงหรือไม่ทำไมบอกแล้วไม่เชื่อฟัง หรือเป็นลูกพระ ลูกเณร ก็ให้ลูกขึ้นมากินลูกสมอหรือลูกมะแพนที่มีรสชาติเปรี้ยวจะได้ไม่ต้องนอนหลับอย่างที่คุณบอก ดังแสดงในตัวอย่างที่ (35) และ(36) หรือจะเป็นลูกที่เมื่อเกิดมาในท้องแม่แล้ว แม่ขายของได้เงินวันละแสนบาท ถ้าเป็นเช่นนี้ลูกจะทำอะไรก็ได้ไม่ต้องเชื่อฟังพ่อก็ได้ ดังแสดงในตัวอย่างที่ (37) นอกจากนี้ พ่อที่เป็นผู้เลี้ยงยังกล่าวถ้อยคำ เพื่อแสดงความไม่ชื่นชอบที่ลูกไม่ยอมนอนก็จะไม่เลี้ยงแล้วให้ไปอยู่ที่วัด โดยกล่าวถึงเด็กวัดและเณรในวัดที่มีมากมายจะสามารถเลี้ยงดูลูกได้อย่างดีมีคนทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ไม่ต้องเหนื่อยเหมือนพ่อที่ทำทุกอย่างคนเดียว ดังตัวอย่างที่ (38) สุดท้ายก็ไปขอให้เจ้าอาวาสหรือพระพุทธรูปก็ได้ให้มาเป็นปู่เป็นตา จากถ้อยคำทั้งหมดที่ยกตัวอย่างมานี้แสดงให้เห็นได้ชัดว่าพ่อไม่พอใจมากที่ลูกไม่เชื่อฟัง ไม่ยอมนอนตามที่พ่อได้กล่อม

4.2 การแสดงความเป็นห่วง (concern) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดแสดงเจตนาเป็นห่วงหรือกังวลต่อผู้ฟัง ปรากฏรวมทั้งสิ้น 2 วจนกรรม ดังนี้
ตัวอย่าง

(40) ยามเมื่อเจ้า ไปเล่นที่แดดร้อน แม่ก็กลัวเจ้าดำ

เวลาที่ลูกไปเล่นตากแดดร้อน แม่ก็กลัวลูกจะผิวดำ

(41) ยามเมื่อฝนตกฮ่า แม่ก็กลัวเจ้าเป็นไข้

เวลาที่ลูกตากฝน แม่ก็กลัวลูกจะเป็นไข้

จากข้อมูลวจนกรรมการแสดงความเป็นห่วง พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวจนกรรม คือ “กลัว” ซึ่งเป็นคำบ่งวจนกรรมที่แสดงเจตนาเป็นกังวลต่อผู้ฟัง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงที่มีต่อเด็ก

วจนกรรมการแสดงความรู้สึก (expressives) พบรูปแบบวจนกรรม 2 รูปแบบ คือ การแสดงความไม่ชื่นชอบ และการแสดงความเป็นห่วง สามารถแสดงความรู้สึกของการปรากฏใช้วจนกรรมได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการแสดงความรู้สึก

รูปแบบวัจนกรรม การแสดงความรู้สึก	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
การแสดงความไม่ชื่นชอบ	5	77.77
การแสดงความเป็นห่วง	2	22.23
รวม	9	100

จากตาราง 4 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมการแสดงความรู้สึก พบว่ารูปแบบวัจนกรรมแสดงความไม่ชื่นชอบ พบจำนวนการใช้มากกว่า การแสดงความเป็นห่วง คิดเป็นร้อยละ 77.77 และร้อยละ 22.23 ตามลำดับ

5. การประกาศ (declarations)

การประกาศเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดมีเจตนาต้องการบอกกล่าวให้ผู้อื่นรับรู้โดยทั่วกัน หรือมีเจตนาให้ผู้อื่นพฤติกรรมตามที่ผู้พูดบอกกล่าว วัจนกรรมที่พบจากข้อมูลเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่เพียงรูปแบบเดียว คือ การอวยพร (blessing)

5.1 การอวยพร (blessing) เป็นการกล่าวถ้อยคำให้ผู้ฟังรับสิ่งที่ดีตามที่ผู้พูดได้กล่าว ปรากฏรวมทั้งสิ้น 1 วัจนกรรม ดังนี้

(42) ขอให้อลูกน้อย หลับอยู่ได้ฝันดี

ขอให้ลูกนอนหลับฝันดี

จากข้อมูลวัจนกรรมการอวยพร พบว่ามีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “ขอให้อ” ขึ้นต้นการกล่าวถ้อยคำที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังได้รับสิ่งที่ดีตามที่ผู้พูดได้กล่าวไว้ แสดงเจตนาที่ดีของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงที่อยากให้เด็กได้มีชีวิตที่มีความสุข

จากการศึกษาวัจนกรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแสดงความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมทั้งหมดได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 ความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่

รูปแบบวัจนกรรม	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
การบ่งให้กระทำ	84	44
การบอกเล่า	61	31.93
การให้คำมั่น	38	19.89
การแสดงความรู้สึก	7	3.66
การประกาศ	1	0.52
รวม	191	100

จากตารางสรุปความถี่ของการปรากฏใช้วัจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ข้างต้น พบถ้อยคำที่สื่อเจตนา จำนวน 191 ถ้อยคำ สามารถจำแนกประเภทวัจนกรรมได้ 5 ประเภท วัจนกรรมที่พบมากที่สุด คือ การบ่งให้กระทำ จำนวน 84 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมา คือ วัจนกรรมการบอกเล่า จำนวน 61 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 31.93 วัจนกรรมการให้คำมั่น จำนวน 38 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 19.89 วัจนกรรมการแสดงความรู้สึก จำนวน 7 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 3.66 และพบน้อยที่สุด คือ วัจนกรรมการประกาศ จำนวน 1 ถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ 0.52

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สามารถจำแนกวัจนกรรมได้ 5 ประเภท สอดคล้องกับการจำแนกประเภทวัจนกรรมพื้นฐาน 5 ประเภท ของ Yule (1996) คือ การบอกเล่า (representatives) การบ่งให้กระทำ (directives) การให้คำมั่น (commissives) การแสดงความรู้สึก (expressives) และการประกาศ (declarations)

วัจนกรรมการบ่งให้กระทำ เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามคำพูด พบรูปแบบวัจนกรรมการบ่งให้กระทำ 3 รูปแบบ คือ 1) การใช้คำสั่ง เป็นวัจนกรรมที่มีคำกริยาเป็นตัวบ่งชี้ให้ปฏิบัติตาม คำกริยานั้นมักปรากฏนำหน้าถ้อยคำ 2) การร้องขอ เป็นวัจนกรรมที่มักจะมีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “ขอ” “ขอหื้อ” และคำลงท้ายที่บ่งวัจนกรรม คือ “เทอะ” “เถิด” 3) การแนะนำ เป็นวัจนกรรมที่มีคำที่ใช้บ่งวัจนกรรม คือ “ค่อย” “บ่ถ้า”

เมื่อพิจารณาความหมายตามบริบทของถ้อยคำที่พบ แสดงให้เห็นถึงเจตนาแนะนำให้ผู้ฟังกระทำตาม เมื่อทำตามแล้วจะเกิดผลดีกับผู้ที่กระทำ การใช้วัจนกรรมการบ่งให้กระทำพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44

วัจนกรรมการบอกเล่า เป็นวัจนกรรมการกล่าวในสิ่งที่ผู้พูดเชื่อว่าเป็นจริงหรือไม่จริง พบการใช้พบรูปแบบวัจนกรรมการบอกเล่า 3 รูปแบบ คือ 1) การบอกกล่าว เป็นวัจนกรรมที่สื่อความให้ผู้ฟังได้รับทราบข้อมูล วัจนกรรมรูปแบบนี้ต้องอาศัยการตีความจากหลักฐานทางภาษาที่ปรากฏและบริบทที่แวดล้อม เนื่องจากข้อมูลจะเป็นในรูปแบบของการอธิบายความ 2) การสันนิษฐาน วัจนกรรมรูปแบบนี้มีหลักฐานทางภาษาที่เป็นคำบ่งวัจนกรรมชัดเจน คือ “สักบิตหนึ่ง” แปลว่า อีกสักครู่ใหญ่ คำนี้เป็นคำบอกเวลาในภาษาไทยถิ่นเหนือที่ไม่สามารถระบุช่วงเวลาได้แน่นอน 3) การบรรยาย เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงเจตนาบอกเล่าสภาพหรือคุณสมบัติบางประการให้ผู้ฟังได้รับรู้ การใช้วัจนกรรมการบอกเล่า คิดเป็นร้อยละ 31.93

วัจนกรรมการให้คำมั่น เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองโดยให้คำมั่นว่าจะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งที่กล่าวออกมา พบรูปแบบวัจนกรรมการให้คำมั่น 2 รูปแบบ คือ 1) การสัญญา โดยมีคำบ่งวัจนกรรม คือ “จัก” “จะ” เพื่อแสดงให้ผู้ฟังรับรู้ว่าผู้พูดจะกระทำตามที่ได้กล่าวไว้แน่นอน และ 2) การขู่ รูปแบบวัจนกรรมนี้มีกรกล่าวถ้อยคำที่เป็นเงื่อนไขก่อน จากนั้นมีการใช้คำบ่งวัจนกรรมที่แสดงถึงการขู่ คือ “บุบ” “ตี” “ตา” เพื่อให้ผู้รับฟังทำตามเงื่อนไขที่ผู้พูดได้กำหนดไว้ การใช้วัจนกรรมการให้คำมั่น คิดเป็นร้อยละ 19.89

วัจนกรรมการแสดงความรู้สึก เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดใช้แสดงภาวะทางจิตใจว่ารู้สึกต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร พบรูปแบบวัจนกรรมการแสดงความรู้สึก 2 รูปแบบ คือ 1) การแสดงความไม่พอใจ เป็นวัจนกรรมที่พบในถ้อยคำที่แสดงการระบายอารมณ์ ความรู้สึกของคนเลี้ยงที่ต้องพบกับความยากลำบากในการเลี้ยงดูเด็ก วัจนกรรมรูปแบบนี้ใช้ลักษณะของการกล่าวประชดประชัน 2) การแสดงความเป็นห่วง มีการใช้คำบ่งวัจนกรรม คือ “กลัว” ที่แสดงให้เห็นถึงความกังวลและความเป็นห่วงของผู้พูดต่อการเลี้ยงดูเด็กให้มีชีวิตที่ดี การใช้วัจนกรรมการแสดงความรู้สึก คิดเป็นร้อยละ 3.66

วัจนกรรมการประกาศ เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดบอกให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยทั่วกัน มีเจตนาให้ผู้อื่นเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่คุณพูดประกาศ พบรูปแบบวัจนกรรมการประกาศเพียงรูปแบบเดียว คือ การอวยพร รูปแบบวัจนกรรมที่ต้องการสื่อเจตนาที่เป็นความหวังดี ต้องการให้ผู้ฟัง

รับการอวยพรสมหวังดังที่ผู้พูดได้กล่าวไว้ ซึ่งมีค่าบังวจนกรรม คือ “ขอท้อ” ตามด้วยถ้อยคำกล่าวอวยพร การใช้วจนกรรมการประกาศ คิดเป็นร้อยละ 0.52

จากการศึกษาวจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่มีการใช้ภาษาที่สื่อเจตนาของผู้พูด ซึ่งอาจจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้เลี้ยงไปยั้งเด็กผู้ถูกขับกล่อมผ่านบทเพลง ผลการศึกษาพบว่ามีการใช้วจนกรรมในรูปแบบที่ต่างกันตามหลักฐานทางภาษาและบริบทการใช้ภาษาที่ปรากฏ แสดงให้เห็นว่าการใช้วจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กเป็นวิธีการในการอบรม สั่งสอน และการแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใย ความหวังดีที่พ่อ แม่ หรือผู้เลี้ยงมีต่อเด็ก เมื่อเด็กรับฟังถ้อยคำในเนื้อเพลงแล้วส่งผลต่อพฤติกรรม การกระทำต่าง ๆ เมื่อโตขึ้นก็แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของคำพูดมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของเด็ก เพราะเมื่อเด็กเข้าใจเจตนาที่สื่อผ่านบทเพลงแล้วจะทำให้เขาเติบโตมาเป็นบุคคลที่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อย่างไรก็ตาม เพลงกล่อมเด็กที่ใช้ขับกล่อมนั้น มักจะนำมาใช้ขับกล่อม เพื่อให้เด็กนอนหลับได้อย่างสบายใจ เด็กที่ฟังเพลงกล่อมเด็กนั้นอาจจะอยู่ในวัยที่ไม่เข้าใจถึงความหมายที่สื่อผ่านบทเพลง แต่วจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กยังคงสามารถทำหน้าที่แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของพ่อแม่ที่มีต่อลูกได้ การใช้วจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กที่หลากหลายยังสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นเรื่องการใช้ภาษาในการดูแลเด็กผ่านการเลือกวิธีสื่อเจตนาในการสื่อสารอีกด้วย

อภิปรายผล

วจนกรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงเจตนาและวิธีการที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงใช้ในถ่ายทอดความรักที่มีต่อลูก รวมทั้งสอดแทรกการอบรมสั่งสอน รวมไปถึง ความคาดหวังของผู้เลี้ยงที่มีต่อเด็ก ประเภทของวจนกรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับงานของ สุกัญญา ภัทราชัย (2523) ที่ศึกษาโครงสร้างของเพลงกล่อมเด็กอีสาน ตามทฤษฎีโครงสร้างของ อลัน ดันดีส (Alan Dundes) 2 ด้าน คือ อนุภาคการขู่และอนุภาคการขอ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ขับร้องเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ และเพลงกล่อมเด็กอีสานมีวิธีคิดในการสื่อเจตนาของผู้พูดในการเลี้ยงดูเด็กคล้ายคลึงกัน

เพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่มีวจนกรรมที่มีการปรากฏใช้มากที่สุด คือ วจนกรรม การบ่งให้กระทำ คิดเป็นร้อยละ 44 แสดงให้เห็นถึงเจตนาของพ่อแม่ว่ามีความต้องการหรือความคาดหวังให้ลูกเชื่อฟังและปฏิบัติตามในสิ่งที่พ่อแม่เห็นว่าถูกต้อง ดังที่เห็นได้จาก

รูปแบบวัจนกรรมการใช้คำสิ่ง ร้อยละ 35.72 และรูปแบบวัจนกรรมการร้องขอ ร้อยละ 34.52 ที่พบในวัจนกรรมประเภทการบ่งให้กระทำ ซึ่งมีสัดส่วนการใช้ไม่ต่างกันมากนัก แสดงให้เห็นว่าการใช้ถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาให้กระทำตามนั้นไม่ได้มีการบังคับให้ปฏิบัติเพียงอย่างเดียว ยังคงมีการใช้รูปแบบวัจนกรรมการร้องขอด้วย เพื่อให้เด็กปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ

การพบคำบ่งวัจนกรรมในวัจนกรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนมากทั้งที่เป็นคำที่ขึ้นต้นถ้อยคำ ไม่ว่าจะเป็น “ขอ” “ขอหื้อ” ในวัจนกรรมการร้องขอ และวัจนกรรมการอวยพร หรือในคำบ่งวัจนกรรมการร้องขอในคำลงท้าย คือ “เทอะ” “เถิด” คำบ่งวัจนกรรมที่บ่งการสันนิษฐาน คือ “สักบิดหนึ่ง” คำบ่งวัจนกรรมที่แสดงความห่วงใย คือ “กลัว” คำบ่งวัจนกรรมที่บ่งการสัญญา คือ “จะ” “จัก” คำบ่งวัจนกรรมเหล่านี้สามารถแสดงเจตนาการสื่อสารได้ แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของคนไทยถิ่นเหนือ ประเด็นคำบ่งวัจนกรรมที่แสดงเจตนาการสื่อสาร สอดคล้องกับงานของ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2559) ที่พบว่า คำลงท้ายในภาษาไทยคำสามารถบ่งวัจนกรรม หรือเจตนาการสื่อสารได้ ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาทางภาษาอย่างหนึ่งของคนไทดำ

การศึกษาวัจนกรรมในเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ โดยการนำแนวคิดวัจนกรรมของ Yule (1996) มาใช้ในการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้มีความเหมาะสม เนื่องจากขอบเขตด้านข้อมูลของงานวิจัยเป็นเนื้อเพลงกล่อมเด็ก ประเภทเพลงอ้อ จา จา จำนวน 25 ข้อมูล ซึ่งเป็นเพียงประเภทเดียวจากเพลงกล่อมเด็กล้านนาทั้งหมด 4 ประเภท หากมีการวิจัยโดยการเพิ่มจำนวนข้อมูลเป็นเพลงกล่อมเด็กล้านนาทุกประเภท ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องนำแนวคิดวัจนกรรมที่ศึกษาจากนักวิชาการท่านอื่นมาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย

เพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทมุขปาฐะที่มีนักวิชาการศึกษาวิจัยจำนวนไม่น้อย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทางคติชนวิทยาและมานุษยวิทยา โดยการรวบรวมข้อมูลและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ศึกษารูปแบบ เนื้อหา และภาพสะท้อนทางสังคม วัฒนธรรม การศึกษาภาษาด้วยวิธีการทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการศึกษาวัจนกรรมที่เน้นการศึกษาความหมายของภาษาที่สัมพันธ์กับบริบทการใช้ภาษา หรือเจตนาของผู้พูด หากนำมาใช้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมจะทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หลักฐานทางภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความคิดหรือเจตนาของผู้แต่งผ่านการใช้ภาษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยวรรณกรรมเพลงกล่อมเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ในข้อมูล ที่ขึ้นต้นด้วยทำนองซบกล่อม อ้อ อ้อ จา จา จึงทำให้เห็นวรรณกรรมที่ใช้ในบริบทของบทเพลง กลุ่มนี้เท่านี้ หากมีการศึกษาวิจัยวรรณกรรมเพลงกล่อมเด็กเพิ่มเติม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยวรรณกรรมเพลงกล่อมเด็กล้านนาเพิ่มเติมในทำนองการซบกล่อม ประเภทอื่น ได้แก่ สิกจุงจา อี้เอ้ยเหย หรือสิกก้องก่อ เพื่อให้เห็นวรรณกรรมที่ปรากฏในเพลง กล่อมเด็กล้านนา

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเพลงกล่อมเด็กในประเทศไทยแต่ละภาค เนื่องจากแต่ละถิ่นมีการศึกษาเพลงกล่อมเด็กทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการวิจัยใดที่ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมในเพลงกล่อมเด็กแต่ละถิ่น

3. ควรศึกษาคำบ่งวรรณกรรมในเพลงกล่อมเด็กหรือในวรรณกรรมท้องถิ่นประเภท อื่นๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

พรรณเพ็ญ เครือไทย. (2552). **เพลงกล่อมเด็กล้านนา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: สุเทพการ พิมพ์.

Khruethai, P. (2009). **A Lanna Lullaby**. Chiangmai: Suthep Printing. (in Thai)

รุ่งอรุณ ใจชื้อ. (2549). **วรรณกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีศึกษานิสิต นักศึกษา**. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

Jaisue, R. (2006). **The speech act of complaining in Thai: a case study of university students**. (Master's thesis, Chulalongkorn University). (in Thai)

ลมูล จันทร์หอม. (2526). **โลกทัศน์ชาวล้านนาศึกษาจากเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

Janhom, L. (1983). **Worldview of Lanna People Reflected through a Lanna Lullaby**. N.P.: n.p. (in Thai)

วรรณสิริ จงกลสิริ. (2546). **การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการชักชวนในภาษาญี่ปุ่นและ ภาษาไทย**. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

- Jonglolsiri, W. (2003). **A contrastive study of invitation strategies in Japanese and Thai.** (Master's thesis, Chulalongkorn University). (in Thai)
- สิริกร ไชยมา. (2546). **เพลงเด็กท้องถิ่นล้านนา.**แพร่: โรงเรียนร้องกวางอนุสรณ์.
- Chaima, S. (2003). **Lanna folksong.** Phrae: Rongkwanganusorn School.
- สุกัญญา ภัทรราชัย. (2523). แบบโครงสร้างเพลงกล่อมเด็กอีสาน. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.** 1(3), 37-42.
- Phatrachai, S. (1980). The Structure of Isan Lullabies. **Humanities and Social Sciences.** 1(3), 37-42. (in Thai)
- สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ และ กุลธิดา ท้วมสุข. (2545). ภาพสะท้อนจากเพลงกล่อมเด็ก. **วารสารวิจัย มข.** 7(1): 78-85.
- Leopenwong, S., & Tuamsuk, K. (2002). The Reflexes of Isan Lullabies. **KKU Research Journal.** 7(1): 78-85. (in Thai)
- สุวรรณณี ทองรอด. (2553). การศึกษาวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กตำบลไทรตรึงษ์ อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร. **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.** 7(1): 1-23.
- Thongrot, S. (2010). An Analytical Study of Lullabies in Tambon Trai – treung Mueang District, Kamphangphet Province. **Journal of Humanities Naresuan University.** 7(1): 1-23. (in Thai)
- อลงกรณ์ อธิพิณ. (2558). การใช้วัจนกรรมจากบทร้องประกอบพิธีกรรมเรียกขวัญเพื่อรักษาโรคของหมอเหยาชาวไทยใน 4 จังหวัด: กาฬสินธุ์ นครพนม สกลนคร และมุกดาหาร. **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร,** 12(3), 93-106.
- Itdhiphol, A. (2015). The Usage of Soul Recalling from Speech Acts of Phu-Thai Shamens in Therapeutic Ceremonies in 4 provinces of Thailand: Kalasin, Nakorn Phanom, Sakon Nakhon and Muk Dahan. **Journal of Himanities Naresuan University,** 12(3), 93-106. (in Thai)
- อันธิกา ธรรมเนียม. (2548). **การแสดงวัจนกรรมการขอโทษของทหารบก.** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- Thamniam, A. (2005). **The speech act of apology expressed by Royal Thai Army Officers.** (Master's thesis, Kasetsart University). (in Thai)

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2559). **อัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และการสืบสานภาษาชาติพันธุ์ไทยดำภาคเหนือตอนล่าง**. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Wongwattana, U. S. (2016). **Language Identity, Wisdom and Inheritance of the Tai Dam Ethnicity in the Lower Northern Region**. Phitsanulok: Naresuan University Publishing House. (in Thai)

อิงอร ฟุ้งจะงาม. (2554). **การใช้วัจนกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554**. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

Phuengchangam, E. (2011). **Speech acts and language strategies used in electioneering posters of the election in 2011**. (Master's thesis, Silpakorn University). (in Thai)

อุดม รุ่งเรืองศรี. (2542). เพลงกล่อมเด็กและเพลงร้องเล่น. ใน **สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ เล่ม 9**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.

Rungruang Sri, U. (1999). Lullaby and folksong. In **Northern Cultural Encyclopedia No.9**. Bangkok: Siam Commercial Bank PCL. (in Thai)

Yule, G. (1996). **Pragmatics**. Oxford: Oxford University Press.